

Anthroponyms of the fairy tale *Kako je Potjeh tražio istinu* by Ivana Brlic-Mazuranić and aspects of their translation in target language texts

Biljana Vidiček

Croatia

Abstract:

It is the general opinion that translation of literary works should be transparent and in the spirit of the original. The same applies for translation of personal names as one of particularities of a literary work. In addition to identifying protagonists, personal names play important role in their characterization and represent a literary character to the reader in a multilayer manner and in more direct way than in everyday life. Therefore, we believe that translation of personal names in a literary work should earn specifically important place in order to achieve genuine reception with readers of the translated literary work.

The objective of this study is to present the results of comparative analysis of personal names of the characters in the Croatian source text, fairytale *Kako je potjehtražioistinu* and their versions in other target languages. The corpus includes release of all available translations of the fairytale *Kako je Potjehtražioistinu* (*How Quest Sought the Truth*) in English, French, Hungarian, German, Italian, Russian, Czech, Danish, Swedish and Ukrainian language printed during the last hundred years, ie of its publication in the collection of children fairytales *Price izdavnine* (*Tales from long ago*) until present.

With consideration to translating procedures, various translating strategies applied in translation of personal names of the fairytale's characters into different languages will be compared and highlighted in this study. Cross-cultural and semantic implications of translation choices will be observed and consequent conclusions will be made on extent of their authenticity.

Keywords: Tales, translating personal names, translation procedures, comparative analysis

1. Uvod

Kao jedna od kulturnih specifičnosti književnih djela ističu se vlastita imena među kojima ovdje izdvajamo antroponime. S obzirom na činjenicu da se vlastitim imenima kao bitnim označiteljima u književnim djelima, posebno u onima pisanim za djecu vrši svojevrsna identifikacija likova, autorski postupak nadijevanja imena prema istaknutim karakteristikama likova ili njihovom osebnom ponašanju uobičajena je pojava. No, prilikom prevođenja djela dječje književnosti na ciljni jezik, nameće se pitanje o potrebi prevođenja vlastitih imena. Ovo pitanje predstavlja jednu od najzanimljivijih žarišnih točaka u kojoj se susreću problemi i strategije prijevoda uopće. Kako su ovom problemu pristupili prevoditelji djela Ivane Brlić-Mazuranić, točnije prve bajke antologijske zbirke *Priče iz davninena slova Kako je Potjeh tražio istinu*, razmotrit će se u ovome radu.

2. Antroponimi u bajci *Kako je Potjeh tražio istinu*

Pojedine bajke zbirke *Priče iz davnine* kao i zbirka u cijelosti prevedene su na mnoge strane jezike, a na neke više puta. Zbirka je prvi put objavljena 1916.g. nakon čega se vrlo brzo počela prevoditi. Prvo je 1924.g. prevedena na engleski jezik, a sljedećih dvadeset godina na desetak drugih stranih jezika. Tijekom sedamdesetih i osamdesetih godina Zbirka se prevodi na niz novih jezika. Danas, možemo reći da se zbirka bajki *Priče iz davnine* kao i pojedine pripadajuće bajke mogu čitati na sljedećim jezicima: češki, danski, njemački, ruski, slovački, ukrajinski, francuski, talijanski, albanski, kineski, mađarski, esperanto, finski, litavski, poljski, bugarski, latvijski, japanski, španjolski, engleski i švedski jezik.

Prevoditeljima ovoga djela posebni izazov predstavljaju izražajna ili sugestivna vlastita imena koja svojim značenjem prenose poruke čitateljima što se očituje u njihovom alegorijskom supstratu.

Na korpusu prijevodnih izdanja zbirke *Priče iz davnine* Ivane Brlić-Mažuranić i zasebnih prijevodnih izdanja bajke *Kako je Potjeh tražio istinu*¹ u ovome će se radu identificirati značenjem obogaćena imena likova i čudesnih bića iz mitološkog svijeta i usmene narodne književnosti zastupljena u ovoj bajci, te će se komparativnom metodom promatrati njihova prijevodna rješenja u različitim ciljnim jezicima kao i same strategije prevođenja. Strategije prevođenja antroponima ove bajke bazirat će se na klasifikaciji Thea Hermana (1988) odnosno njegove četiri osnovne strategije prevođenja antroponima: *kopiranje ili preuzimanje imena* (imena su reproducirana u ciljnom tekstu na isti način kao i u izvornom tekstu), *transkribiranje imena* (imena su reproducirana u ciljnom tekstu na način da su prilagođena na fonološkom, morfološkom, gramatičkom nivou), *zamjena imena* (imena koja svojim oblikom i/ili sadržajem nisu vezana za zaplet priče/bajke izvornog teksta; mogu biti zamijenjena bilo kojim drugim imenom u ciljnom tekstu), *prevođenje imena* (imena koja su transparentna ili motivirana svojim značenjem te postoje u standardiziranom jeziku) (Aguilera, 2008 prema Aixela, Franco, 2000: 76). Ove strategije prevođenja vlastitih imena mogu se kombinirati proizvodeći nove metode prijenosa imena iz J1 u J2. Tako se strategijama prijenosa imena iz izvornog teksta u ciljni tekst smatraju još i *izostavljanje imena* u ciljnom tekstu ili *umetanje imena* kada ga nema u izvornom tekstu.

U konačnici će se usporediti i istaknuti različite strategije primijenjene prilikom prevođenja imena likova ove bajke u različitim kulturama. Time će se zaključiti o odabranim i prevladavajućim načinima i strategijama prevođenja pojedinih prevoditelja. Razmotrit će se međukulturalne i semantičke implikacije prijevodnih rješenja te će se zaključiti o stupnju ostvarene autentičnosti.

Šest imena bajke *Kako je Potjeh tražio istinu* (Vjest, Ljutiša, Marun, Potjeh, Bjesomar i Svarožić) usporedit će se sa svojim prijevodnim inačicama u sljedećim stranim jezicima: engleskom, švedskom, danskom, njemačkom, ruskom, ukrajinskom, češkom, talijanskom, mađarskom i francuskom.

3. Strategija prevođenja

3.1. Engleski jezik

ENGLESKI JEZIK						
	Vjest	Potjeh	Ljutiša	Marun	Bjesomar	Svarožić
<i>Croatian Tales of Long Ago</i> ² , 1924	Witting	Quest	Bluster	Careful	Rampogusto	All.Rosy
<i>Croatian Tales of Long Ago</i> ³ , 2010	Nepromijenjeno u odnosu na izdanje iz 1924.					

Za ime starca Vjesta čije je izvorno ime ili značenjem nemotivirano ili je moguće izvedenica pridjeva *vješt*, engleska prevoditeljica FSC⁴ 1924. odabire ime Witting, pridjevnog oblika u značenju - *svjestan, promišljen, oprezan*, ne tememljeći svoju prijevodnu inačicu na prenošenju semantičkog „tereta“ (jer se radi o nemotiviranom, tj. konvencionalnom imenu), već na temelju njegovih karakternih osobina prepoznatih u samom tekstu.

Značenjem obogaćeno ime Potjeh (izvedeno od glagola *potješiti*⁵ - *malo utješiti, olakšati kome tugu*) prevodi kao Quest (imenica) - *traganje, traženje*⁶ u čemu se ne oslanja na značenje koje proizlazi iz imena Potjeh, već na kontekst bajke iz kojeg proizlazi Potjehova uloga „tragača“ za istinom u čemu se znatno odmiče od semantičkog sloja izvorne inačice imena. Za autoričin motiv odabira imena Ljutiša koje je značenjem motivirano ime (netko tko se često ljuti), možemo pokušati pronaći i argument u samom izvornom tekstu: „*Ljutišu pak bocka rogom bijes u njedrima, a taj je bijes htio da bude najjači među svima i gospodar svemu svijetu*“. Ipak, ovaj opis onoga što je Ljutiša postao nakon što ga je „začarao“ bijes ne odgovara u cijelosti značenju imena Ljutiša. Rekli bismo da se prevoditeljica imenom Bluster (imenica, glagol) – *hvalisanje, hvalisati se; prazne prijetnje, prijetiti se*⁷ poprilično udaljila od osnovnog značenja imena Ljutiša, ali da je tim imenom (Hvalisavac), drugačijeg značenja i jačeg pejorativnog naboja istovremeno vrlo dobro prenijela sam doživljaj lika opisanog u izvornom tekstu kao nekog tko je želio biti najjači i vladar svega, a na kraju nije mogao ubiti svoga djeda kada mu je to brat Marun predložio.

Ime Marun mogli bismo interpretirati kao onaj koji je maran, marljiv tj. radišan. Njega je autorica izvornog teksta opisala (nakon što ga je bijes začarao) kao osobu koja je isključivo težila za bogatstvom i materijalnim dobrom te je svo svoje vrijeme posvetila upravo marljivom radu i stjecanju. To je u konačnici rezultiralo ohološću i pohlepom zbog čega se htio riješiti svoga djeda. Prevoditeljica ime Marun prevodi kao Careful (pridjev) - *pažljiv, brižljiv, obazriv, smotren*. Svakako ćemo zaključiti da je Marun bio pažljiv, obazriv i smotren u kontekstu bogaćenja i nagovaranja svoga brata Ljutišu da likvidira djeda, ali u kontekstu brižnog ponašanja ga ne možemo vidjeti.

Za ime Bjesomar Ivana Brlić-Mažuranić nudi objašnjenje u *Tumaču imena* objavljenom kao dodatak zbirci *Priče iz davnine*. U *Tumaču* za ime Bjesomar stoji: *Tako nazivahu stari Slaveni u nekim krajevima vladara zlih i opakih sila*. Prevoditeljica se odlučuje za ime Rampogusto i također na kraju knjige daje svoje objašnjenje ovakvog odabira: *Analysed, the name might be translated as Cherish-goblin, one who cares for hobgoblin*⁸.

U *Tumaču* imena i za ime Svarožić stoji objašnjenje: *Sunčanu svjetlost zamišljali su naši pređi u obliku prekrasna mladića po imenu Svarožića*. Uz ovo objašnjenje Ivane Brlić-Mažuranić napomenut ćemo da oblikotvorno Svarožić je ustvari umanjena imena Svarog. Prevoditeljica ovo ime prevodi kao All Rosy, a prevodi i objašnjenje koje je u *Tumaču* imena dala Ivana Brlić-Mažuranić za ime Svarožić: *The ancient*

Slavs pictured the sunshine in the form of a beautiful youth named Svarohc, All-rose. Pretpostavljamo da je prvi motiv ovakvog odabira prevoditeljice bilo nastojanje dadonekle zadržati zvučnu sliku imena Svarohc (kako ga je ona transkribirala), drugi motiv leži u njenom viđenju prekrasne mladosti imena All Rosy - *Sav Ružičast, Sav Rumen, Sav Crven*⁹ koja uobličuje Sunce. Unatoč činjenici da se prevoditeljica s ovakvim odabirom poprilično udaljila od imena Svarožić, u kontekstu ove bajke ime All Rosy (Sav Rumen) može biti označitelj onog pozitivnog, optimističnog, lijepog i dobrog kao kontrast zlom Bjesomaru tj. Rampogustu. U pretisku iz 2010. stanje ostaje nepromijenjeno.

3.2. Švedski i danski jezik

ŠVEDSKI JEZIK						
	Vjest	Potjeh	Ljutiša	Marun	Bjesomar	Svarožić
<i>Lavandel och Rosmarin</i> ¹⁰ , 1928.	Justus	Tröste	Bruse	Samle	Rampus	Rosengull

DANSKI JEZIK						
	Starac Vjest	Potjeh	Ljutiša	Marun	Bjesomar	Svarožić
<i>Lavandel og Rosmarin</i> ¹¹ , 1929.	Justus	Trøst	Bruse	Blide	Rampogusto	Prins Rosenguld

Kao prijevodnu inačicu imena Vjest, švedska prevoditeljica MWM 1928. odabire ime Justus, baš kao i danski prevoditelj TB 1929. Ime Justus MWM izvodi iz švedske imenice *justic*, a TB iz danske imenice *justits* –obje značenja *pravda*. S obzirom da je već rečeno da ime Vjest nije značenjem motivirano, rekli bismo da je u prijevodnoj inačici Justus sadržan doživljaj i karakter lika starca Vjesta.

Za ime Potjeh¹² u švedskoj inačici nalazimo ime Tröste, a u danskoj Trøst. Oba imena dolaze od imenice *tröst* – *utjeha*, čime su oba prevoditelja ostvarili prikladnije rješenje nego engleska prevoditeljica imenom Quest.

Ime Ljutiša oba prevoditelja prevode kao Bruse što dolazi od švedske imenice *brus* - *buka*, *šum* ili *brusa* – *grmljavina* ili glagol *rikati*. Ovakvim su izborom prevoditelji, baš kao i engleska prevoditeljica smatrali prikladnijim rješenjem prikazati Ljutišu kao glasnog, bučnog „snagatora“ nego nekoga tko je sklon ljutnji.

Ime Marun švedska prevoditeljica prevodi kao Samle, a danski prevoditelj kao Blide. Ime Samle dolazi od švedskog glagola *samla* – *skupljati*, *akumulirati*, *okupljati* tj. nj. participija *saml* - *okupljen*, *sastavljen* što ne aludira na samo značenje imena Marun ili riječi od koje je ime izvedeno, ali odgovara opisu lika tog imena (netko tko skuplja i akumulira tj. zgrće). Za odabir danske prevoditeljice imena Blide - *nježan*, *slabteško* možemo naći poveznicu i sa samim imenom Marun i s karakterom lika toga imena osim ako prevoditeljica nije aludirala na psihičku karakterizaciju lika.

Što se tiče imena Bjesomar, u švedskoj inačici ove bajke prevoditelj se odlučio za ime Rampus koja predstavlja kraću verziju imena Rampogusto (engleski prijevod) za koje je već dano objašnjenje, a i treba uzeti u obzir da ime Rumpus ima konotaciju na riječ *rumpus* - *smetnja*, *uznemirenje*, *nemir* što je sasvim u skladu s ulogom Bjesomara u ovoj bajci. U danskoj inačici prevoditelji su slijedili englesko izdanje iz 1924. i preuzeli u cijelosti ime Rampogusto. Ime Svarožić u švedskoj inačici glasi Rosengull što je

proizlazi iz imenice ros- *pohvala, slava* ili glagola rosa- *hvaliti, slaviti, veličati* i pridjeva gul - *žuto*. U danskom izdanju nalazimo za ime Svarožić prijevod Prins Rosenguld, također složenicu koja se sastoji od glagola ros- *hvaliti, slaviti, veličati*, kao i u švedskoj inačici, te pridjeva guld- *zlatno*. Oba rješenja metaforički možemo objasniti kao *slaviti Sunce*, što lik Svarožića upravo i predstavlja. Danskoj je inačici prevoditeljica još dodala i naslov Prins – *princ*. Dodavanje još jedne informacije prijevodnu inačicu čini jasnijom i privlačnijom čitateljskoj publici. Ovakvu prevoditeljsku *strategijudodavanja* Herman nije opisao, ali jun je opisao Fernandes u svom radu (Fernandes 53: 2006.).

4. Strategija transkribiranja i strategija fonološke zamjene ili sličnosti

4.1. Ukrajinski i ruski jezik

UKRAJINSKI JEZIK						
	Vjest	Potjeh	Ljutiša	Marun	Bjesomar	Svarožić
<i>Казки з давнини</i> , ¹³ 1971.	Вест	Потех	Лютіша	Марун	Бісомар	Сварожич

RUSKI JEZIK						
	Vjest	Potjeh	Ljutiša	Marun	Bjesomar	Svarožić
<i>Сказки давняго времени</i> ¹⁴ , 1930.	Вѣщій	Потѣхъ	Лютішъ	Марунъ	Бѣсомаръ	Сварожичъ

Prevoditelj na ukrajinski jezik VG 1971. s obzirom na Hermanovu podjelu koristi se u prijevodu imenastrategijom *transkribiranja*. I prevoditelji na ruski jezik prevode istomstrategijom, no to možemo tvrditi samo za imena Potjeh, Marun, Bjesomar i Svarožić. S obzirom da izvorne inačice imena Vjest i Ljutiša nisu fonemski, grafološki analogne prijevodnim inačicama, reći ćemo da su ova dva imena prevedena *strategijom fonološke zamjene ili sličnosti*.

4.2. Češki jezik

ČEŠKI JEZIK						
	Vjest	Potjeh	Ljutiša	Marun	Bjesomar	Svarožić
<i>Pohádky z dávných dob</i> ¹⁵ , 1928.	Věst	Útěch	Lutiša	Marun	Běsomar	Svarožic
<i>Pohádky z dávných dob</i> ¹⁶ , 1979.	Věst	Obrad	Hněvoš	Marun	Běsomar	Svarožic

Prevoditelji na češki jezik JH 1928. i WI 1979. također prevode *strategijom transkribiranja*, ali samo imena: Vjest, Marun, Bjesomar dok se za imena Potjeh, Ljutiša i Svarožic i jedani drugi prevoditelj odlučuju za druge strategije: Prvi JH 1928. ime Potjeh prevodi kao Utěch – *utjeha* iz čega je razvidno da koristi *strategiju prevođenja*, a imena Ljutiša kao Lutiša i Svarožić kao Svarožic koristi *strategiju fonološke zamjene ili sličnosti*. Prevoditeljica WI 1970. ime Potjeh *strategijom prevođenja* ne prevodi doslovno, već mu imenom Obrad- *svečanost* dodjeljuje metaforičko značenje. Istom strategijom prevodi i ime Ljutiša kao Hněvoš što izvodi od češke imenice hnev – *gnjev* i zadovoljava tekstualni segment preijevoda.

4.3. Francuski jezik

FRANCUSKI JEZIK						
	Vjest	Potjeh	Ljutiša	Marun	Bjesomar	Svarožić
<i>Comment Potik partit a la recherché de la verite</i> ¹⁷ , 1998.	Viest	Potik	Liouticha	Maroun	Furimor	Svarojitch

Prevoditelj francuskog izdanja PD 1998. imena Vjest, Ljutiša, Marun i Svarožić prevodi *strategijom transkribiranja*, ime Potik *strategijom fonološke zamjene ilisličnosti*, a ime Bjesomar prevodi *strategijom prevođenja* u Furimor što izvodi iz francuskog pridjeva *furiux-bijesan*.

5. Strategija kopiranja ili preuzimanja

5.1 Talijanski jezik

TALIJANSKI JEZIK						
	Vjest	Potjeh	Ljutiša	Marun	Bjesomar	Svarožić
<i>Leggende Croate</i> ¹⁸ , 1957.	Vjest	Potjeh	Ljutisa	Marun	Bjesomar	Svarozic
<i>Racconti e leggende della Croazia</i> ¹⁹ , 1957.	Vjest	Potjeh	Ljutiscia	Marun	Bjesomar	Svarozic
<i>Racconti e leggende della Croazia</i> ²⁰ , 1975.	Nepromijenjeno u odnosu na izdanje iz 1957.					

Prevoditelji talijanskih izdanja imaju jednaka prijevodna rješenja za sva imena osim za ime Ljutiša. Ime Ljutiša. Prevoditelj UU 1957. prevodi kao Ljutisa, a TF iste godine kao Ljutiscia. Kod oba prevoditelja radi se o *strategiji fonološke zamijene ili sličnosti*. Istom metodom koriste se oba prevoditelja prevodeći ime Svarožić kao Svarozic. Ostala imena: Vjest, Potjeh, Marun i Bjesomar prevode *strategijom kopiranja ili preuzimanja*.

5.2. Mađarski jezik i njemački jezik

MAĐARSKI JEZIK						
	Vjest	Potjeh	Ljutiša	Marun	Bjesomar	Svarožić
<i>Rég múlt idők meséi</i> ²¹ , 1965.	Vjest	Potjeh	Ljutiša	Marun	Bjesomar	Svarožić
<i>Rég múlt idők meséi</i> ²² , 1979.	Nepromijenjeno u odnosu na izdanje iz 1965.g.					
<i>Rég múlt idők meséi</i> ²³ , 1982.	Nepromijenjeno u odnosu na izdanje iz 1965.g.					

NJEMAČKI JEZIK						
	Vjest	Potjeh	Ljutiša	Marun	Bjesomar	Svarožić
<i>Geschichten aus Urvaterzeiten</i> ²⁴ , 2012.	Vjest	Potjeh	Ljutiša	Marun	Bjesomar	Svarožić

Mađarski prevoditelj BI u sva tri izdanja 1965., 1979. i 1982.; i njemački prevoditelj PB 2012. koriste strategiju kopiranja/ preuzimanja. U njihovim prijevodnim inačicama nalazimo imena nepromijenjena u odnosu na izvorni tekst.

6. Zaključak:

Govoreći u kontekstu dviju osnovnih i oprečnih prevoditeljskih strategija, strategije *odomaćivanja* i *otuđivanja*²⁵ na temelju ove komparativne analize zaključujemo da su imena bajke *Kako je Potjeh tražio istinu* prevedena većinom *strategijom odomaćivanja* kojom su prevoditelji nastojali imena likova (značenjem, fonološki i grafološki) što više približi čitateljima iz ciljne kulture i njezinim vrijednostima smatrajući da će mladi čitatelji lakše i uspješnije razumjeti i doživjeti i tekst i likove ako se sadržaji izvornika, koji bi im mogli biti strani, zamijene poznatim im sadržajima ili pismom iz vlastite kulture.

Strategijom otuđivanja koristili su se samo mađarski prevoditelj BI u sva tri izdanja i njemački prevoditelj BP (2012). Prednosti ove strategije su dakako u tome što neke bitne značajke originala ostaju očuvane. Upravo to nastojanje da se očuvaju bitne značajke izvornoga teksta zagovornici prevoditeljske strategije otuđivanja okarakterizirat će kao „poštovanje prema izvornome tekstu, prema njegovu autoru, prema dječjoj književnosti i prema djeci općenito“ (Šmidt Pelajić, 2015: 351 prema Stolt, 2006: 82).

Ovim radom nismo željeli dati prednost jednoj od ova dva osnovna prevoditeljska smjera, već vidjeti kako i kojim bi se postupcima primjena obje strategije, i *odomaćivanja* i *otuđivanja*, mogla unaprijediti i usavršiti. Mišljenja smo da bi prevoditelji koji motivirane i značenjem obogaćene riječi *prevode strategijom odomaćivanja* trebali nastojati pronaći što bliži i precizniji semantički ekvivalent izvornog imena kako se ne bi narušila sama funkcionalnost priče odnosno bajke za što je potrebno odlično poznavanje onomastike, etimologije, tvorbe riječi i leksika izvornog i ciljnog jezika. Također, prevoditelji bi morali ograničiti svoju prevoditeljsku slobodu. I sam Schleiermacher već je davno upozorio da u primjeni strategije odomaćivanja, u parafraziranjima i adaptacijama teksta leže opasnosti koje mogu dovesti do neobuzdane prevoditeljske samovolje (Šmidt Pelajić, 2015: 351 prema Schleiermacher, 1963: 66 i Stolt, 2006: 68).

Prevoditelji koji *strategijom otuđivanja preuzimaju/kopiraju imena*, morali bi ili u tumaču na kraju knjige ili u bilješkama prikazati objašnjenja svih motiviranih imena, mitoloških imena kao i onih vezanih za usmenu narodnu književnost.

Završit ćemo parafrazirajući Seada Muhamedagića (2003.) koji kaže da se danas mnoga nesnalaženja i nesigurnosti mogu se protumačiti nepostojanjem jasno definiranih jezičnih standarda, a činjenica da kod nas još uvijek nije ustrojen sustav traduktološke izobrazbe otvara prostor najrazličitijim nedoumicama o kojima bi se mogle ispisati na stotine stranica.

Bilješke

-
- ¹Podaci o prijevodnim izdanjima uzeti su iz djela: Ivana Brlić-Mažuranić: Bibliografija, Slavonski Brod 2014. Priredio: Vinko Brešić
- ²*Croatian Tales of Long Ago*. London – New York: George Allen & Unwin LTD. – Frederick A. Stokes Company, 1924. Prevela: Fanny S. Copeland
- ³*Croatian Tails of Long Ago*. Memphis: General books, 2010. reprinted 79 str.
- ⁴Imena svih prevoditelja navode se početnim slovom imena i prezimena, velikim slovima, bez točke. Puno ime nalazi se u bilješci kojom je u tablici pripadajućeg jezika označen naslov i godina izdanja.
- ⁵Hrvatski jezični portal. Hjp.znanje.hr (pristup 9.5. 2016.)
- ⁶A long or arduous search for something (duga i naporna potraga za nečim) prijevod autorice ovog rada B.V.
- ⁷To talk in a loud, aggressive, or indignant way with little effect (govoriti glasno, agresivno ili ogorčeno s vrlo malo efekta)prijevod autorice ovog rada B.V.
- ⁸Hobgoblin - bauk, đavolčić. In mythology and fairy tales a mischievous imp or sprite (U mitologiji i bajkama) nestашan vragolan ili duh) - prijevod autorice ovog rada B.V.
- ⁹Opis Svarožičeva zlatna dvora. (Bijeli oblak, a po njemu rumen oblačak. Na rumenom oblačku stakleno brdo, na staklenom brdu zlatan dvor...)
- ¹⁰*Lavendel och Rosmarin*: sagor for stora och smaa. Stockholm: Bokforlaget Natur och kultur, 1928. 170 str. Prevodilac: Margit Wohlfart Miholić
- ¹¹*Lavandel og Rosmarin*. Koebenhavn: H. Koppels Forlag, 1929. 135 str. Prevodilac: Thorkil Berfod
- ¹²Vidi bilj. 6 u tekstu.
- ¹³*Kazki z davnini*. Dlja molodšogo škol'nogo viku. Kijev: Vidavnictvo ditjačoj literaturi Veselka, 1971. 127 str. Prevodilac: Vil Grimič
- ¹⁴*Skazki davnjago vremeni*. Zagreb: Izdanje autora, 1930. 177 str. Prevodilac: Fedorov, Nikolaj I.; Brlić, Ivo
- ¹⁵*Pohádky z dávných dob*. Prag: Vydavatelstvo Družstevní práce, 1928. Prevodilac: Hudec, Jan.
- ¹⁶*Pohádky z dávných dob*. Prag: Lidové nakladatelství, 1979. 161.str. Prevodilac: Wenigová, Irena
- ¹⁷*Comment Potik partit a la recherché de la verite*. Most (Zagreb. 1976) - (1998), ¾; str. 19-28. Prevodilac: Pascale Delpech
- ¹⁸*Leggende Croate. (Favole antiche)*. Firenze: Marzocco, 1957. 143 str. Prevodilac: Urbani, Umberto
- ¹⁹*Racconti e leggende della Croazia di Ivana Brlić Mažuranić*. Torino: S.A.I.E., 1957. 183 str. Prevodilac: Trogrančić, Franjo
- ²⁰*Racconti e leggende della Croazia di Ivana Brlić Mažuranić*. Alba: Edizioni Paolione, 1975. 191 str. Prevodilac: Trogrančić, Franjo
- ²¹*Rég múlt idők meséi*. Novi Sad: Forum Könyvkiadó, 1965. 172 str. Prevodilac: Bodrits, Istvan
- ²²*Rég múlt idők meséi*. Novi Sad: Forum Könyvkiadó, 1979. (Hazi olvasmany az altalanos iskolai nevelés és oktatás 6. osztály szamara.) 179.str. Prevodilac: Bodrits, Istvan
- ²³*Rég múlt idők meséi*. Ujvidek = Novi Sad: Tankönyvkiadó Intezet = Zavod za izdavanje udžbenika, 1982. 2. (Hazi olvasmany; 6). 179. str. Prevodilac: Bodrits Istvan
- ²⁴*Geschichten aus Urvaterzeiten: (Auszüge aus dem Buch)*. Relations (1/2), 2012. str. 45-63. Prevodilac: Perić, Boris.
- ²⁸Friedrich Schleiermacher je u svojoj znanstvenoj raspravi *Über die verschiedenen Methoden des Uebersetzens(O različitim metodama prevođenja) (1963.)* načeo jedno od glavnih težišta aktualnih rasprava povezanih s problematikom prevođenja dječje književnosti. U skladu s tim

danas se ističu dvije oprečne strategije prevođenja: *strategija otuđivanja* i *strategija odomaćivanja*. Primjenom *strategije otuđivanja*, kojoj je i sam Schleiermacher bio naklonjeniji, čitatelju se razotkrivaju i približavaju njemu možda neobični načini razmišljanja, osjećanja, ali i elementi tuđinske kulture. Isticao je da prijevod treba odražavati „duh jezika“ izvornika. *Strategija odomaćivanja* najrasprostranjenija je strategija, a njeni zagovornici smatraju da je potrebno književni tekst, pa i imena likova prijevodom približi čitateljima iz ciljane kulture kako bi se olakšao identifikacijski proces mladih čitatelja.

Izvori:

- Brlić-Mažuranić, Ivana. 2004. „Priče iz davnine“ Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga.
- Brlić-Mažuranić, Ivana. 1924. „Croatian Tales of Long Ago“. London – New York: George Allen & Unwin LTD. – Frederick A. Stokes Company. Prevela: Fanny S. Copeland
- Brlić-Mažuranić, Ivana. 2010. „Croatian Tails of Long Ago“. Memphis: General books, reprinted 79 str.
- Brlić-Mažuranić, Ivana. 1928. „Lavendel och Rosmarin“: sagor for stora och smaa. Stockholm: Bokforlaget Natur och kultur, 170 str. Prevodilac: Margit Wohlfart Miholić
- Brlić-Mažuranić, Ivana. 1929. „Lavandel og Rosmarin“. Kopenhagen: H. Koppels Forlag, 135 str. Prevodilac: Thorkil Berfod
- Brlić-Mažuranić, Ivana. 1933. „Aus Urvaterzeiten. Marchen aus kroatischer Urzeit“. Salzburg: Verlag Anton Pustet, 229 str. Prevodilac: Lucerna Camilla.
- Brlić-Mažuranić, Ivana. 1999. „Aus Urvaterzeiten: Marchen aus kroatischer Urzeit“. Ogulin: Matica hrvatska Ogulin, 182 str. Prevodilac: Luzerna, Camilla.
- Brlić-Mažuranić, Ivana. 1971. „Kazki z davnini. Dlja molodšogo škol'nogoviku“. Kijev: Vidavnictvo ditičajoj literaturi Veselka, 127 str. Prevodilac: Vil Grimič
- Brlić-Mažuranić, Ivana. 1930. „Skazki davnjago vremeni“. Zagreb: Izdanje autora, 177 str. Prevodilac: Fedorov, Nikolaj I.; Brlić, Ivo
- Brlić-Mažuranić, Ivana. 1928. „Pohádky z dávných dob“. Prag: Vydavatelstvo Družstevní práce, Prevodilac: Hudec, Jan.
- Brlić-Mažuranić, Ivana. 1979. „Pohádky z dávných dob“. Prag: Lidové nakladatelství, 161 str. Prevodilac: Wenigová, Irena
- Brlić-Mažuranić, Ivana. 1976. – 1998. „Comment Potik partit a la recherche de la verite“. Most, Zagreb. ¾; str. 19-28. Prevodilac: Pascale Delpech
- Brlić-Mažuranić, Ivana. 1957. „Leggende Croate. (Favole antiche)“. Firenze: Marzocco, 143 str. Prevodilac: Urbani, Umberto
- Brlić-Mažuranić, Ivana. 1957. „Racconti e leggende della Croazia di Ivana Brlić Mažuranić“. Torino: S.A.I.E., 183 str. Prevodilac: Trogrančić, Franjo
- Brlić-Mažuranić, Ivana. 1975. „Racconti e leggende della Croazia di Ivana Brlić Mažuranić“. Alba: Edizioni Paolione, 191 str. Prevodilac: Trogrančić, Franjo
- Brlić-Mažuranić, Ivana. 1965. „Rég múlt idők meséi“. Novi Sad: Forum Könyvkiadó, 172 str. Prevodilac: Bodrits, Istvan
- Brlić-Mažuranić, Ivana. 1979. „Rég múlt idők meséi“. Novi Sad: Forum Könyvkiadó, (Hazi olvasmany az altalanos iskolai nevelés es oktatás 6. osztalya számára.) 179 str. Prevodilac: Bodrits, Istvan

Literatura:

-
- Brešić, Vinko (ur.) 2014. „Ivana Brlić-Mažuranić: Bibliografija“. Slavonski Brod .
- Aguilera, Elvira Camara, 2008. „The translation of proper names in children's literature. E-f@bulations/ E-f@bulaco.es. <http://ler.letras.up.pt/uploads/ficheiros/4666.pdf> (pristup 1. travanj 2016.)
- Coillie, Jan Van and Walter P. Verschueren. 2006. „Character Names in Translation“ in *Children's Literature in Translation*. Manchester, UK; Kinderhood, US: St. Jerome Publishing
- Fernandes, Lincoln. 2006. „Translation of Name sin Children's Fantasy Literature: Bringing the Young Reader into Play“ in *New Voices in Translation Studies 2*. https://www.researchgate.net/publication/237246131_Translation_of_Names_in_Children's_Fantasy_Literature_Bringing_the_Young_Reader_into_Play_i(pristup 25. ožujka 2016.)
- Muhamedagić, Sead. 2003. Prevođenje kultura, Zagrebački prevodilački susret, Zagreb: Društvo hrvatskih književnih prevodilaca, 2005. (Zagreb: Gandalf)
- Schleiermacher, Friedrich. 1963. „Über die verschieden Methoden des Uebersetzens“(On the Different Methods of Translating“, translated by: Waltraud Bartscht. <https://www.scribd.com/doc/156593573/Friedrich-Schleiermacher-On-the-Different-Methods-of-Translating> (pristup 25. ožujka 2016.)
- Šmidt Pelajić, Iris. 2015. „Kako likove romana o šegrtu Hlapiću zovu čitatelji njemačkoga govornog područja“ u: zbornik radova: „Šegrt Hlapić“ Od čudnovatog do čudesnog, Zagreb – Slavonski Brod, 2015. str. 349-367.